

Spis treści

Uwagi wstępne.....	9
1. Cele badawcze, stan badań, źródła wykorzystane w książce, konstrukcja rozprawy, selekcja materiału analitycznego.....	10
2. Film historyczny – trudności z gatunkową definicją. Stan badań dotyczący związku filmu i historii.....	14
3. Polityka historyczna Polski Ludowej – tematy wiodące. Doktrynalne aspekty polityki historycznej PRL.....	27
4. Z dziejów polskiego filmu historycznego przed 1939 rokiem. Odrodzenie polskiej kinematografii po drugiej wojnie światowej.....	31
4.1. Kino historyczne – pierwsze próby na ziemiach polskich w latach 1912–1918.....	32
4.2. Polski film historyczny w dwudziestoleciu międzywojennym.....	33
 Rozdział 1. „Chtop potęgą jest i basta!” – polska kinematografia historyczna w czasach realizmu socjalistycznego oraz w okresie przetoku Października '56 (1949–1956/1957).....	39
1. Powstanie kinematografii Polski Ludowej w latach 1945–1949.....	39
2. Kontekst historyczny epoki, polityka historyczna w czasach stalinizmu.....	40
3. Moniuszko w czerwonej <i>Halce</i>	44
3.1. Kulisy realizacji <i>Warszawskiej premiery</i>	45
3.2. Recepcja <i>Warszawskiej premiery</i>	46
3.3. Stanisław Moniuszko twórcą ludowym, arcyłudowym.....	49
4. Fryderyk Chopin i jego rewolucyjny <i>entourage</i>	53
4.1. Kulisy realizacji <i>Młodości Chopina</i>	53
4.2. Recepcja <i>Młodości Chopina</i>	55
4.3. Fryderyk Chopin dojrzewa do rewolucyjnych czynów.....	57
5. „Nad Czorsztynem się błyska. O Kostce-Napierskim opowieść (nie)prawdziwa”.....	69
5.1. Kulisy realizacji <i>Podhala w ogniu</i>	71
5.2. Recepcja <i>Podhala w ogniu</i> w prasie.....	75
5.3. Kostka-Napierski – niestrudzonym bojownikiem o wolność dla chtopów.....	76

6. Wnioski	79
7. Film historyczny lat pięćdziesiątych – uwagi na temat estetyki i cech wyróżniających	80
Rozdział 2. Polskie kino historyczne „małej stabilizacji” (1956/57–1971)	84
1. Kontekst historyczny, polityka historyczna ekipy Władysława Gomułki	84
2. W cieniu uchwały... Uchwała Sekretariatu KC a model kina historycznego w Polsce w latach sześćdziesiątych	86
3. <i>Krzyżacy</i> – pierwszy supergigant polskiej kinematografii	87
3.1. Kulisy realizacji filmu	88
3.2. Recepcja <i>Krzyżaków</i> w czasach PRL i po 1989 roku	89
3.3. <i>Krzyżacy</i> jako modelowy przykład antyniemieckiej propagandy	91
4. <i>Faraon</i> walczy z kapłanami	95
4.1. Kulisy realizacji <i>Faraona</i>	96
4.2. Recepcja <i>Faraona</i> w prasie	99
4.3. Antyreligijny wymiar <i>Faraona</i> – analogie do czasów PRL, <i>Faraon</i> jako traktat filozoficzno-polityczny	104
5. Pierwsza połowa XIX wieku na ekranie PRL	107
5.1. Tonacja polemiczna – dyskutujemy o <i>Popiołach</i>	108
5.2. Tonacja satyryczna – farsowe ujęcie postaci Napoleona	121
5.3. Tonacja liryczna – podzwonne dla <i>Romantycznych</i>	124
6. Czy bronić czci <i>Hrabiny Cosel</i> ? Romans <i>Hrabiny Cosel</i> z telewizją	126
7. <i>Trylogia</i> Henryka Sienkiewicza na ekranie PRL – problemy i kompromis	129
7.1. Czy i jak ekranizować Sienkiewicza? – problemy z warstwą sakralną <i>Trylogii</i>	129
7.2. Zatopiony Ford, czyli Aleksander Ford nie realizuje <i>Potopu</i>	134
7.3. Jerzy Hoffman realizuje pierwszą część swej <i>idée fixe</i> – <i>Pan Wołodyjowski</i>	142
8. Filmy historyczne adresowane do dzieci i młodzieży	146
8.1. <i>Historia żółtej ciżemki</i>	147
8.2. Dzieci muszą wiedzieć, że <i>Panienka z okienka</i> mieszkała w polskim Gdańsku	148
8.3. <i>Pierścień księżnej Anny</i>	149
9. Wnioski	150
10. Film historyczny lat sześćdziesiątych – uwagi na temat estetyki i cech wyróżniających	151

Rozdział 3. Pomiedzy dawnymi a nowymi laty. Projekty filmowe realizowane w okresie zmian na szczytach władzy PRL.....	154
1. Zmiany w rozłożeniu akcentów polityki historycznej na przełomie lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych.....	154
2. <i>Bolesław Śmiały</i> epigonem okresu gomułkowskiego	155
2.1. Kulisy realizacji <i>Bolesława Śmiałego</i>	155
2.2. Recepcja <i>Bolesława Śmiałego</i> w prasie	160
2.3. Ekranowa konstrukcja konfliktu o władzę – analogie do czasów PRL.....	162
3. Świecki Mikołaj Kopernik buntuje się przeciw Kościołowi katolickiemu. <i>Casus Kopernika</i> Ewy i Czesława Petelskich	165
3.1. Kulisy realizacji <i>Kopernika</i>	165
3.2. Recepcja <i>Kopernika</i> w prasie	171
3.3. „Rzeczą ludzką jest dochodzić prawdy”, świeckiej prawdy	175
4. <i>Gniazdo</i> – filmowa opowieść o początkach państwa polskiego	180
4.1. Kulisy realizacji <i>Gniazda</i>	181
4.2. Recepcja <i>Gniazda</i> w prasie.....	186
4.3. „Pierwsza Polska” Mieszka – „Druga Polska” Gierka	190
5. Wnioski.....	193
 Rozdział 4. Dekada Gierka. Próby stworzenia nowej formuły kina historycznego... 195	
1. Kontekst historyczny, polityka historyczna w czasach gierkowskich.....	195
2. Polskie kino historyczne lat siedemdziesiątych	196
3. <i>Idée fixe</i> Jerzego Hoffmana część druga – 535 dni <i>Potopu</i>	197
3.1. Kulisy realizacji <i>Potopu</i>	197
3.2. Recepcja <i>Potopu</i>	198
3.3. <i>Potop</i> najlepszym filmem historycznym Polski Ludowej?	200
4. Kazimierz „Edward Gierek” Wielki? Historyczny supergigant Ewy i Czesława Petelskich wyśnionym snem władz PRL	202
4.1. Kulisy realizacji <i>Kazimierza Wielkiego</i>	202
4.2. Recepcja <i>Kazimierza Wielkiego</i> – krytyczny odbiór filmu w prasie.....	206
4.3. <i>Kazimierz Wielki</i> – nieudana historyczna parabola.....	210
5. Komunistyczna hagiografia rewolucyjna – <i>Jarostaw Dąbrowski</i>	214
5.1. Kulisy realizacji <i>Jarostawa Dąbrowskiego</i>	214
5.2. Recepcja <i>Jarostawa Dąbrowskiego</i>	217
5.3. Neosocrealizm filmowy na przykładzie <i>Jarostawa Dąbrowskiego</i>	218
6. Nieudane powstania – przykład <i>Pasji</i> Stanisława Różewicza	220
6.1. Kulisy realizacji <i>Pasji</i>	220
6.1. Recepcja <i>Pasji</i>	221
6.3. Estetyczne zwycięstwo Różewicza	223
7. Historyczne żarty – o <i>Ojcu królowej</i> stów kilka	224
8. Produkcje osobne z historią w tle.....	226
8.1. <i>Gdzie Diabeł...?</i>	226
8.2. <i>Jam jest Janosik!</i>	228
8.3. <i>Warszawskie Zaczarowane podwórko</i>	228

9. Polski film historyczny na tle przemian estetycznych zachodzących w produkcji światowej w latach siedemdziesiątych XX wieku. Uwagi na temat biografistyki filmowej	229
Rozdział 5. Ostatnia dekada PRL. Kino historyczne 1980–1989.....	233
1. Kontekst historyczny, polityka historyczna w ostatniej dekadzie istnienia Polski Ludowej	233
2. „Nie będziemy o różnicę wiar krwi przelewać...” – <i>Klejnot wolnego sumienia</i> ...	235
3. Skomplikowana sprawa <i>Dantona</i> Andrzeja Wajdy	238
4. Epitafium Polski jagiellońskiej	241
5. Sugestywny obraz powstania styczniowego – <i>Wierna rzeka</i>	243
5.1. Kulisy realizacji <i>Wiernej rzeki</i>	243
5.2. Recepcja <i>Wiernej rzeki</i>	244
5.3. <i>Wierna rzeka</i> ostatnim historycznym „półkownikiem” PRL	244
6. Historia w kostiumie. Produkcje popularno-historyczne pierwszej połowy dekady	247
7. Produkcje historyczne końca epoki Polski Ludowej.....	249
7.1. Desperacka rola <i>Desperacji</i>	249
7.2. Żelazna ręka w szlacheckiej Rzeczypospolitej	253
7.3. Napoleon Bonaparte – <i>Jeniec Europy</i> w ostatnich latach swego życia ...	253
7.4. <i>Czarny wąż</i> – opowieść o kłamstwie.....	255
7.5. Francois Villon – poeta spod szubienicy.....	256
8. Produkcje osobne z historią w tle.....	257
8.1. Poetyckie filmy metafizyczne	257
8.2. <i>Alchemik</i> – gatunkowa hybryda	259
8.3. <i>Lawa</i> jako adaptacja arcydzieła dramatu romantycznego	259
9. Wnioski.....	260
10. Film historyczny lat osiemdziesiątych – uwagi na temat estetyki i cech wyróżniających.....	260
Zamiast zakończenia	262
Wkładka z ilustracjami	265
Literatura	277
Podziękowania	292
Indeks osób	294
Indeks filmów.....	302